

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля Юрій БІДЗІЛЯ

» _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ, ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробник: Венжинович Наталія Федорівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач, професор кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови
Протокол № 12 від 27 червня 2024 року

Завідувач кафедри Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	2-й	2-й
	Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 5	26 год.	10 год.
Вид підсумкового контролю: іспит	Практичні, семінарські:	
	20 год.	4 год.
	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	–	–
	Самостійна робота:	
	89 год.	121 год.

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення освітнього компонента «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти» – ознайомити здобувачів освіти із класичними й новітніми напрямками методики навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти, їх методологічними й методичними особливостями, репрезентувати знання про характерні ознаки найважливіших методів і методик навчання і сформулювати розуміння щодо ролі цих методів у лінгвістичній науці; удосконалити вміння й навички використовувати отриману інформацію в педагогічній діяльності в закладах загальної середньої освіти, у закладах фахової передвищої освіти, вищої освіти.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов (ІК);

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2);

- здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт (ЗК4);

- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК5);

- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення (ЗК6);

- здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети (ЗК7);
- здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції (ЗК 12);
- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної галузі та професійної діяльності (ФК 1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК 2);
- здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя (ФК3);
- здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання (ФК4);
- здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку (ФК5);
- здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища (ФК7);
- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності (ФК8);
- здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик (ФК10);
- здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту (ФК 11);
- здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (ФК 12);
- здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, англійської мови, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови, української літератури та англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти (ФК13).
- здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови, української літератури, англійської мови, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності (ФК 15).

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література»:

- ОК 1. Психологія освітньої діяльності;
- ОК 2. Педагогіка сучасної школи;
- ОК 5. Новітні напрями сучасного мовознавства.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «**Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Демонструє</i> вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського та англійського мовознавства та літературознавства, методики навчання української та англійської мов, української літератури у	РН1

практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної галузі.	
<i>Називає й описує</i> основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	PH3
Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	PH 4
Описує методiku розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.	PH 5
<i>Визначає і характеризує</i> основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; <i>описує</i> апарат науково-педагогічного дослідження, <i>демонструє</i> навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	PH6
Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.	PH 7
Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.	PH 8
<i>Демонструє</i> уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	PH 9
Називає й аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.	PH 10
Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	PH 12
Демонструє здатність діяти автономно і в команді.	PH 13
Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.	PH 18
Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури, англійської мови для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української та англійської філології.	PH 19
<i>Використовує</i> сучасні технології навчання української мови і літератури, англійської мови, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	PH 20

Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти українською та англійською мовами в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.	PH 21
Очікувані результати навчання	Шифр PH
<i>Демонструє</i> вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, українського та англійського мовознавства та літературознавства, методики навчання української та англійської мов, української літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної галузі.	PH1
Називає й описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.	PH3
Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.	PH 4
Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.	PH 5
<i>Визначає і характеризує</i> основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; <i>описує</i> апарат науково-педагогічного дослідження, <i>демонструє</i> навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	PH6
Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.	PH 7
Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.	PH 8
<i>Демонструє</i> уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	PH 9
Називає й аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.	PH 10
Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.	PH 12
Демонструє здатність діяти автономно і в команді.	PH 13
Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.	PH 18

Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури, англійської мови для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української та англійської філології.	PH 19
<i>Використовує</i> сучасні технології навчання української мови і літератури, англійської мови, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	PH 20
Уміє створювати зв'язні монологічні і діалогічні тексти українською та англійською мовами в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетенції здобувачів освіти.	PH 21
Уміє застосовувати знання з психології, педагогіки, українського та англійського мовознавства та літературознавства, методики навчання української та англійської мов, української літератури у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної галузі.	PH1
Здатний добирати необхідну інформацію з різних цифрових ресурсів, критично її аналізувати й інтерпретувати, впорядковувати і презентувати, використовуючи комп'ютерні технології.	PH 2
Уміє визначати і характеризувати основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описувати апарат науково-педагогічного дослідження, демонструвати навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	PH6
Класифікує, аналізує, узагальнює й використовує інформацію в навчальному процесі, застосовує теоретичні знання про мову для вирішення проблем у педагогічній діяльності відповідно до чинних програм.	PH 9
<i>Володіє</i> методологією і методами наукового дослідження з урахуванням класичних і новітніх принципів, обирає найефективніші методи та прийоми лінгвістичних досліджень.	PH 17
<i>Використовує</i> сучасні технології навчання української мови і літератури, англійської мови, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.	PH 20
<i>Цінує</i> досягнення сучасної мовознавчої думки і здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	PH 24

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання навчання з навчальної дисципліни «**Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової перед вищої, вищої освіти**» є: модульна контрольна робота, іспит, поточний контроль з різними видами завдань, який

проходить в індивідуальній, груповій та фронтальній формі.

Методи навчання – пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, проектний, тестування, самостійна робота пошукового характеру.

Форми та методи оцінювання – усна та письмова з такими видами: індивідуальне опитування на практичних заняттях, перевірка проблемних завдань, оцінювання презентацій / рефератів, написання модульних робіт, тестування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма модульного контролю: письмова (тестування, відповідь на теоретичні питання, виконання проблемних завдань).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	8	8	8	10	10	6		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота № 1	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1, T2 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	40	6	40
Навчання на онлайн-платформах Пропонується курс: «Викладання української в класах із навчанням мовами національних меншин» URL: https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5155 або інші на вибір здобувача з освітніх онлайн-платформ	1	10	1	10
Проектна робота (презентація / конспект уроків / лекцій / практичних занять)	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни «**Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти**» проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи здобувачі повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання, виконання практичних завдань. Робота складається з 20 тестів, двох теоретичних питань, двох проблемних завдань.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. Якщо ж здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка становить від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Тести	20	10	20	10
Теоретичне питання	2	20	2	20
Проблемне завдання (пізнавально-пошукове питання)	2	10	2	10
Разом		40		40

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за іспит визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може здобути здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт.

Оцінку **«відмінно» (90–100 балів, А)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку **«добре» (82–89 балів, В)** заслуговує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку **«добре» (74–81 бал, С)** заслуговує здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку **«задовільно» (64–73 бали, D)** заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку **«задовільно» (60–63 бали, E)** заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка **«незадовільно» (35–59 балів, FX)** виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку **«незадовільно» (0–34 бали, F)** виставляється здобувачу, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача упродовж семестру.

До складання іспиту допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і, яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені

деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання іспиту і в нього виникає академічна заборгованість.

Іспит з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролю та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, іспит складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліку рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання іспиту оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Іспит проходить в усній формі. На іспит виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на іспиті здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за іспит заноситься у відомість обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Система освіти в Україні та навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Концепція загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української мови. Державні стандарти загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української мови. Українська мова як навчальний предмет у системі мовної освіти. Професійна компетентність учителя/викладача української мови.

Тема 2. Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти як наука. Методика навчання української мови як навчальна дисципліна, як освітня технологія і як наука. Методи дослідження в методиці навчання української мови. Зв'язок методики з іншими науками: методика і педагогіка, методика і психологія, методика і психолінгвістика, методика і лінгвістика, методика і література, методика і соціологія, методика і лінгвокраїнознавство. Методика, інформатика і кібернетика.

Тема 3. Система навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Класифікація підходів до навчання. Компетентнісний підхід. Комунікативно-діяльнісний підхід. Рефлексивний підхід. Культурологічний підхід. Рівневий підхід. Професійно орієнтований підхід. Мета навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Принципи навчання української мови: дидактичні принципи, методичні принципи.

Тема 4. Історія розвитку методики навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Особливості становлення й розвитку методики викладання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти наприкінці XIX-30-рр. XX століття. Розвиток методики викладання української мови у 40 – 60-і роки XX століття. Розвиток методики навчання української мови у 70–90-і рр. XX століття. Внесок у вітчизняну педагогічну науку К. Ушинського, Г. Ващенко, С. Чавдарова, В. Сухомлинського, О. Біляєва. Розвиток методики навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти на сучасному етапі.

Тема 5. Методи та інноваційні технології навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Класифікація методів навчання. Свідомі методи. Усний метод Гарольда Пальмера. Аудіолінгвальний метод. Аудіовізуальний метод. Комбіновані методи: метод навчання читання Майкла Уеста. Комунікативно-ігровий метод навчання. Інтенсивні методи. Технології навчання: технологія програмованого навчання, технології інтенсивного навчання, драматико-педагогічні технології, мовчазні технології, технологія повної фізичної реакції, тандем-технологія.

Тема 6. Методика проведення різних видів занять з використанням активних методів навчання. Методика проведення вебінару. Методика проведення квесту. Методика проведення «круглого столу». Методика проведення дискусії. Методика проведення диспуту. Методика проведення тематичної конференції. Методика проведення мозкового штурму. Методика проведення ділової гри.

Тема 7. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх педагогів. Поняття «тренінг» у психолого-педагогічній літературі. Класифікація тренінгів. Структура тренінгів. Методика проведення тренінгів.

МОДУЛЬ 2

Тема 8. Організація навчального процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Особливості організації навчального процесу. Навчальний план як документ, що визначає графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення розділів української мови, форми навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю. Призначення навчальних програм з української мови, особливості їх побудови. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників.

Тема 9. Форми навчання. Форми аудиторної роботи зі здобувачами: лекції, практичні, лабораторні заняття, спецкурси, спецсемінари. Значення лекції в навчально-виховному процесі. Лекція як організаційна форма навчання. Методика підготовки лекції. Методика проведення лекції. Класифікації лекцій. Вимоги до лекції. Використання засобів навчання під час лекцій. Практичні, семінарські заняття, колоквиуми, дидактичні ігри. Практичні заняття: методика підготовки та проведення. Семінарські заняття: методика підготовки та проведення. Лабораторні роботи: методика підготовки і проведення. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять. Роль дидактичної гри в навчанні здобувачів. Індивідуальна та самостійна робота здобувачів.

Тема 10. Форми контролю. Завдання, функції і види педагогічного контролю. Форми і методи контролю навчальних досягнень здобувачів. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті. Атестація. Залік, екзамен, колоквиум як форми контролю. Організація практичної підготовки здобувачів.

Тема 11. Засоби навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти. Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи. Методика використання підручників, посібників, довідкових, лексикографічних видань. Використання художніх текстів для аналізу нормативності української мови та її стилістичної диференціації. Особливості дистанційного навчання. Електронний підручник як засіб навчання нового покоління. Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу. Блоги, подкасти, методика їх застосування в освітньому процесі.

Тема 12. Організація діяльності здобувачів загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти під час проходження педагогічної практики. Роль практики у формуванні професійної компетентності здобувачів. Види практик. Зміст і мета педагогічної практики здобувачів освіти різних рівнів. Своєрідність проходження педпрактики в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

Тема 13. Актуальні питання методики навчання української мови. Когнітивна методика навчання української мови. Педагогічний дискурс. Суб'єкти дискурсу – викладач – здобувач. Педагог-словесник – мовна особистість елітарного типу. Поняття про науково-дослідницьку роботу здобувачів. Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців. Напрями наукової роботи. Види наукових робіт здобувачів. Методи наукового дослідження.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма					Заочна форма		
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	7	8	9	10	13
МОДУЛЬ 1.								
Тема 1. Система освіти в Україні та навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	11	2	2	7	10	2		8
Тема 2. Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти як наука.	11	2	2	7	12	-	2	10
Тема 3. Класифікація підходів до навчання.	9	2	-	7	12	-	-	12
Тема 4. Історія розвитку методики навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	11	2	2	7	14	2	-	12
Тема 5. Методи і технології навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	13	2	2	9	12	2	-	10
Тема 6. Методика проведення різних видів занять з використанням активних методів навчання.	11	2	2	7	10	-	-	10
Тема 7. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх педагогів.	11	2	2	7	10	-	-	10
Разом за модулем 1	77	14	12	51	80	6	2	72
МОДУЛЬ 2								
Тема 8. Організація навчального процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	11	2	2	7	14	2	-	12
Тема 9. Форми навчання.	9	2	-	7	8	-	-	8
Тема 10. Форми контролю.	9	2	-	7	8	-	-	8

Тема 11. Засоби навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	11	2	2	7	10	-	2	8
Тема 12. Організація діяльності здобувачів загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти під час проходження педагогічної практики.	9	2	2	5	8	2	-	6
Тема 13. Актуальні питання методики навчання української мови.	9	2	2	5	7	-	-	7
Разом за модулем 2	58	12	8	38	55	4	2	49
Усього годин	135	26	20	89	135	10	4	121

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1.	Тема 1. Система освіти в Україні та навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	2	-
2.	Тема 2. Методика навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти як наука.	2	2
3.	Тема 3. Історія розвитку методики навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	2	-
4.	Тема 4. Методи і технології навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	2	-
5.	Тема 5. Методика проведення різних видів занять з використанням активних методів навчання.	2	-
6.	Тема 6. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх педагогів.	2	-
7.	Тема 7. Організація навчального процесу в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	2	-
8.	Тема 8. Засоби навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	2	2
9.	Тема 9. Організація діяльності здобувачів загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти під час проходження педагогічної практики.	2	-
10.	Тема 10. Актуальні питання методики навчання української мови.	2	-

	Разом	20	4
--	--------------	----	---

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, конспектування навчально-методичної літератури. Ефективність самостійної роботи здобувача викладач виявляє під час тематичного опитування на практичних заняттях, перевірки конспектів тощо та відображає в загальній оцінці за тему і модуль.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1.	Професійна компетентність учителя/викладача української мови.	7	8
2.	Зв'язок методики з іншими науками: методика і педагогіка, методика і психологія, методика і психолінгвістика, методика і лінгвістика, методика і література, методика і соціологія, методика і лінгвокраїнознавство. Методика, інформатика і кібернетика.	7	10
3.	Принципи навчання української мови: дидактичні принципи, методичні принципи.	7	12
4.	Внесок у вітчизняну педагогічну науку К. Ушинського, Г. Ващенко, С. Чавдарова, В. Сухомлинського, О. Біляєва. Розвиток методики навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти на сучасному етапі.	7	12
5.	Технології навчання: технологія програмованого навчання, технології інтенсивного навчання, драматико-педагогічні технології, мовчазні технології, технологія повної фізичної реакції, тандем-технологія.	9	10
6.	Методика проведення тематичної конференції. Методика проведення мозкового штурму. Методика проведення ділової гри.	7	10
7.	Методика проведення тренінгів.	7	10
8.	Призначення навчальних програм з української мови, особливості їх побудови. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників.	7	12
9.	Методика проведення консультацій та індивідуальних занять. Роль дидактичної гри в навчанні здобувачів. Індивідуальна та самостійна робота здобувачів.	7	8
10.	Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті. Атестація. Залік, екзамен, колоквиум як форми контролю. Організація практичної підготовки здобувачів.	7	8
11.	Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу. Блоги, подкасти, методика їх застосування в освітньому процесі.	7	8
12.	Своєрідність проходження педагогічної практики в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.	5	6

13.	Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців. Напрями наукової роботи. Види наукових робіт здобувачів. Методи наукового дослідження.	5	7
	Разом	89	121

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання призначені для відпрацювання пропущених занять через хворобу здобувача або іншу поважну причину, а також мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, формування сталих навичок фахівця-педагога.

1. Написання рефератів.

2. Створення презентацій (відповідно до тем, зазначених у переліку питань).

Вимоги до виконання й оформлення індивідуального завдання: 1. Обсяг виконаного завдання 15-20 слайдів презентації; 2. Структура кожного виду робіт (зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є); список використаної літератури).

Перелік питань для виконання індивідуальних завдань і для підготовки до іспиту

1. Концепція загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української мови.
2. Державні стандарти загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти та навчання української мови.
3. Українська мова як навчальний предмет у системі мовної освіти. Професійна компетентність учителя/викладача української мови.
4. Методика навчання української мови як навчальна дисципліна, як освітня технологія і як наука.
5. Методи дослідження в методиці навчання української мови.
6. Зв'язок методики з іншими науками: методика і педагогіка.
7. Методика і психологія,
8. Методика і психолінгвістика.
9. Методика і лінгвістика.
10. Методика і література.
11. Методика і соціологія.
12. методика і лінгвокраїнознавство.
13. Методика, інформатика і кібернетика.
14. Класифікація підходів до навчання. Компетентнісний підхід. Комунікативно-діяльнісний підхід. Рефлексивний підхід. Культурологічний підхід. Рівневий підхід. Професійно орієнтований підхід.
15. Мета навчання української мови в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
16. Принципи навчання української мови: дидактичні принципи, методичні принципи.
17. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
18. Особливості становлення й розвитку методики викладання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої наприкінці XIX-30-рр. XX століття.
19. Розвиток методики викладання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти у 40 – 60-і роки XX століття.
20. Розвиток методики навчання української мови у 70–90-і рр. XX століття.
21. Внесок у вітчизняну педагогічну науку К. Ушинського, Г. Ващенко, С. Чавдарова, В. Сухомлинського, О. Біляєва.
22. Розвиток методики навчання української мови у закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти на сучасному етапі.

23. Класифікація методів навчання.
24. Свідомі методи.
25. Усний метод Гарольда Пальмера.
26. Аудіолінгвальний метод.
27. Аудіовізуальний метод.
28. Комбіновані методи: метод навчання читання Майкла Уеста.
29. Комунікативно-ігровий метод навчання.
30. Інтенсивні методи.
31. Технології навчання: технологія програмованого навчання.
32. Технології інтенсивного навчання.
33. Драматико-педагогічні технології.
34. Мовчазні технології.
35. Технологія повної фізичної реакції.
36. Тандем-технологія.
37. Методика проведення вебінару.
38. Методика проведення квесту.
39. Методика проведення «круглого столу».
40. Методика проведення дискусії.
41. Методика проведення диспуту.
42. Методика проведення тематичної конференції.
43. Методика проведення мозкового штурму.
44. Методика проведення ділової гри.
45. Поняття «тренінг» у психолого-педагогічній літературі.
46. Класифікація тренінгів.
47. Структура тренінгів.
48. Методика проведення тренінгів.
49. Особливості організації навчального процесу.
50. Навчальний план як документ, що визначає графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення розділів української мови, форми навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю.
51. Призначення навчальних програм з української мови, особливості їх побудови.
52. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників.
53. Форми аудиторної роботи зі здобувачами: лекції, практичні, лабораторні заняття, спецкурси, спецсемінари.
54. Значення лекції в навчально-виховному процесі.
55. Лекція як організаційна форма навчання.
56. Методика підготовки лекції.
57. Методика проведення лекції.
58. Класифікації лекцій. Вимоги до лекції.
59. Використання засобів навчання під час лекцій.
60. Практичні, семінарські заняття, колоквиуми, дидактичні ігри.
61. Практичні заняття: методика підготовки та проведення.
62. Семінарські заняття: методика підготовки та проведення.
63. Лабораторні роботи: методика підготовки і проведення.
64. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять.
65. Роль дидактичної гри в навчанні здобувачів.
66. Індивідуальна та самостійна робота здобувачів.
67. Завдання, функції і види педагогічного контролю.
68. Форми і методи контролю навчальних досягнень здобувачів.
69. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті.
70. Атестація.
71. Залік, екзамен, колоквиум як форми контролю.
72. Організація практичної підготовки здобувачів.

73. Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі у закладах загальної середньої, передвищої, вищої освіти.
74. Методика використання підручників, посібників, довідкових, лексикографічних видань.
75. Особливості дистанційного навчання.
76. Електронний підручник як засіб навчання нового покоління.
77. Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу.
78. Блоги, подкасти, методика їх застосування в освітньому процесі.
79. Роль практики у формуванні професійної компетентності здобувачів.
80. Види практик. Зміст і мета педагогічної практики здобувачів освіти різних рівнів.
81. Своєрідність проходження педпрактики в закладах загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.
82. Когнітивна методика навчання української мови.
83. Педагогічний дискурс.
84. Суб'єкти дискурсу: викладач – здобувач.
85. Педагог-словесник – мовна особистість елітарного типу.
86. Поняття про науково-дослідницьку роботу здобувачів.
87. Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців.
88. Напрями наукової роботи.
89. Види наукових робіт здобувачів.
90. Методи наукового дослідження.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби: офісні додатки, електронне навчання в середовищі Moodle (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Вегеш А.І. Методика викладання української мови. Методичні матеріали до практичних занять для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми Українська мова і література. Зарубіжна література та освітньої програми Українська мова і література. Англійська мова і література. Ужгород, 2023. 71 с.
2. Маленицька О. Методика навчання української мови. Завдання для контролю й самоконтролю: навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 144 с.
3. Межов О.Г. Теоретичні та прикладні аспекти вивчення мови: методичні рекомендації для підготовки магістрів спеціальності 014 «Середня освіта» освітньої програми «Українська мова та література. Світова література». Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2022. 96 с.
4. Методика викладання мовознавчих дисциплін у закладах освіти: навчально-методичний посібник для магістрантів філологічного факультету (спеціальності 014 СО освітньої програми «Українська мова і література»). Укладачі: *Н.Ф. Венжинович, І.Я. Філак*, Ужгород, 2023. 86 с.
5. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.
6. Шаркань В.В. Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм навчання спеціальності 014 СО Освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література». Ужгород, 2024. 54 с.

Допоміжна література

7. Академічна доброчесність в університеті: погляд і роль студентів. URL: <https://saiup.org.ua/novyny/akademichnadobrochesnist-v-universyteti-poglyad-rol-studentiv/>.
8. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів] / Авт. кол.: Стинська В.В., Прокопів Л.М., Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. Івано–Франківськ, 2021. 430 с.
9. Бородюк Н. Університетський філолог в інтер'єрі сучасності. *Урядовий кур'єр*. 2004. № 21, 1 липня. С. 19.
10. Будник О. Використання методик змішаного навчання у закладі вищої освіти. *Обрії*. 2018. № 1 (46). С. 4–11.
11. Великожон В. А. Історія створення підручників з української мови: від давнини до 80-х років ХХ століття [текст]. Київ: НДІУ, 2008. 88 с.
12. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи. *Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти*. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
13. Вітвицька С. С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти. Монографія. Житомир «Полісся», 2015. 416 с.
14. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: теорія та методологія: посібник. Донецьк : РВВ ДНУ, 2006. 88 с.
15. Волкова Н. Професійно-педагогічна комунікація: теорія, технологія, практика: монографія. Донецьк : Вид-во ДНУ, 2005. 304 с.
16. Волосова О. Культурно-освітня ситуація в країні й викладання української мови у вищій школі. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 6. С. 36–39.
17. Гарбусев В. Вивчаємо комп'ютерні мережі. Київ, 2005.
18. Голобородько Є. Аспекти підготовки сучасного вчителя. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Вип. ХІХ. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2001. С. 14–17.
19. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю : [монографія]. Луганськ : Альма-матер, 2004. 362 с.
20. Горошкіна О. М. Магістерська робота: від задуму до захисту : [метод. путівник]. Луганськ, 2006. 25 с.
21. Григоренко Л. Самостійна робота як фактор підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності . *Рідна мова*. 2005. №8. С. 22–24.
22. Груба Т.Л. Теорія і практика формування мовної особистості учнів старшої школи на уроках української мови (профільний рівень): монографія. Київ, 2018. 336 с.
23. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2004 .
24. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики. Рівне, 2001. 222 с.
25. Дороз В.Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 386 с.
26. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посібник. Київ: Центр навч. літ., 2018. 276 с.
27. Доценко О. Розвивати методичний „смак” викладачів. Модульно-рейтингова технологія вивчення курсу „Ділова українська мова”. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2003. № 6. С. 93–98.
28. Ефективні технології навчання у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців / О. Семенов, В. Герман, О. Рудь, Н. Громова, Н. Пономаренко, І. Левенок, М. Ячменик / за ред. О. Семенов. Суми. 2017. 376 с.
29. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. докт. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.

30. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці. Вища школа : наук.-практ. вид. 2004. №5/6. С.54–61.
31. Інноваційні методи проведення занять: метод. посіб. Автор-укладач Кожухар О.А. Чернігів, 2017. 24 с.
32. Інноваційні технології викладання української мови та літератури в школі і ВНЗ: проблеми та пошуки : [наук.-метод. зб.] / Ін-т педагогіки АПН України; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка; Житомирський обласний ін-т післядипломної пед. освіти / Г.В. Грибан (відп. ред.). Житомир: Полісся, 2004. 212 с.
33. Інструктивні рекомендації про порядок організації та проведення міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій та семінарів студентів і молодих учених. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/1130>
34. Кайдалова Л. Г., Науменко Н.В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків, 2021. 46 с.
35. Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназії : [навч. посібник для студ. вищ. закладів освіти]. Київ: Ленвіт, 2000. 272 с.
36. Киричок І. Педагогічне спілкування у діяльності вчителя : [навч.-метод. посібник]. Ніжин, 2008. 391 с.
37. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : навч.-метод. посібник. Львів, 2018. 202 с.
38. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту (програма курсу для філологічних факультетів). *Дивослово*. 2006. №11. С. 36–39.
39. Кузнецова Г. Інтерактивний методичний колоквиум як засіб формування вчителя-словесника. *Дивослово*. 2006. №11. С. 32–36.
40. Кулик І.В. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 66 с.
41. Кульбаська О.В., Кардашук О.В. Крок у професію. Методика викладання української мови : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 256 с.
42. Кучерук О.А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика. Житомир : Вид-во ЖЗДУ імені І. Франка, 2011. 420 с.
43. Кучерук О.А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів]. Житомир: Вид-во ЖЗДУ ім. І. Франка, 2007. 182 с.
44. Кучерук О.А. Самостійна робота студентів з методики української мови: [метод. посібник]. Житомир: Поліграфічний центр ЖЗПУ, 2001. 91 с.
45. Левківський К. М. Завдання щодо забезпечення якості вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Вища школа, 2004. №5–6. С. 89.
46. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії : проектування процесу навчання української мови у вищій школі. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. 296 с.
47. Межов О.Г. Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук: методичні рекомендації для підготовки магістрів. Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2023. 52 с.
48. Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту: метод. посіб. / Н.Б. Голуб, В.І. Новосьолова, Л.В. Галаєвська. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
49. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
50. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах: [підручник для студентів-філологів] / за ред. М.І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2005. 400 с.
51. Мовленнєві жанри на уроках української мови (рівень стандарту): практичний посіб. / О.М. Горошкіна, Н.В. Бондаренко, Л.О. Попова Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 128 с.
52. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: [навч. посібник]. За заг. ред. О.Г. Мороза. Київ: НПУ, 2003. 267 с.

53. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / за ред. акад. О. Г. Мороза. Київ: НПУ, 2000.
54. Нікітіна А. В. Текст. Педагогічний дискурс: [метод. рекоменд. до вивчення курсу для магістрантів філологічного факультету]. Луганськ, 2006. 27 с.
55. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології: [навч. посібник]. Київ: Просвіта, 2000.
56. Новітні освітні технології сучасної медіадидактики : монографія / Г.В. Онкович, В.В. Агаркова, М.М. Боголюбова, О.М. Ляліна, А.Д. Онкович, Л.В. Редько-Шпак, Н.М. Флегонтова; За наук. ред. д. п. н., проф. Г.В. Онкович. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 156 с.
57. Окуневич Т. Модульна система навчання в удосконаленні культури мовлення майбутнього вчителя-словесника. *Вісник Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2003. № 12 (68).
58. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
59. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів / Кол. авт.: М.І. Соловей, Є.С. Спіцин, К.К. Потапенко та ін. Київ, 2004.
60. Осадчук Р. І. Діалогічні методи навчання: [посібник для вчителя]. Київ: Рута, 2000. 56 с.
61. Освітні технології: навч.-метод. посібник / за ред. доктора пед. наук О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2003.
62. Остапенко Н. Зміст, структура та особливості вивчення курсу „Методика викладання мовознавчих дисциплін у вищій школі”. *Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2003. № 12. С. 152–160.
63. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю., 2008. 330 с.
64. Остапенко Н. М., Симоненко Т.В., Руденко В.М. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 248 с.
65. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя української мови та літератури: навч.-метод. посібник / С.І. Галактьок, В.В. Грубінко, Г.І. Дідук, Н.М. Страшнюк, Н.Д. Камінська; за ред. Галини Дідук. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 144 с.
66. Педагогіка вищої школи: [навч. посібник] / З. Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. 2-ге вид., перероб і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
67. Пентилюк М.І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : зб. статей. Київ: Ленвіт, 2011. 256 с.
68. Пентилюк М.І. Унормування терміносистеми з української лінгводидактики. Основні методичні поняття у сучасному педагогічному дискурсі. *Українська мова і література в школах України*. 2016. № 4. С. 29–31.
69. Пентилюк М.І. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С.15–20.
70. Пентилюк М.І. Мовна особистість студента в контексті професійного становлення. *Українська мова і література в школах України*. 2016. № 4. С. 3–8.
71. Пентилюк М.І. Мовна особистість майбутнього вчителя-словесника в контексті професійної підготовки. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол.ред. М.Т. Мартинюк. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. С. 290–297.
72. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : [наук.-метод. посібник] , за ред. О.І. Пометун. Київ: Вид-во А.С.К., 2004. 192 с.
73. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : посібник для студ. педуніверситетів та інститутів / кол. авт. за ред. М.І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.

74. Семенов О.М. Допрофесійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 4. С. 4–7.
75. Семенов О. М. Етнолінгводидактична культура вчителя-словесника: [навч. посібник]. Глухів, 2005.
76. Семенов О.М. Інтегративний потенціал спецкурсів у професійній підготовці майбутніх учителів-словесників. *Рідна школа*. 2005. № 11. С. 29–33.
77. Семенов О. Культура наукової української мови: [навч. посібник] за ред. Л. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. 252 с.
78. Семенов О.М. Курс «Вступ до слов'янської філології» у професійній парадигмі майбутнього вчителя-словесника. *Дивослово*. 2004. № 1. С. 41–46.
79. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів : [навч.-метод. посібник]. Київ–Глухів : РВВ ГДПУ, 2002. 96 с.
80. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія]. Суми : ВВП “Мрія-1” ТОВ, 2005. 404 с.
81. Семенов О.М. Тенденції професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури (70-ті роки ХХ століття). *Рідна школа*. 2004. № 12. С. 36–38.
82. Семенов О.М. Удосконалення професійної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 8. С. 49–53.
83. Семенов О.М. Концептосфера *освіта* в українському та польському дискурсах: міждисциплінарний підхід: монографія / наук. ред. Ю.Громик. Суми. 2019. 246 с.
84. Семенов О.М., Земка О.І. Формування дослідницьких умінь майбутніх учителів-словесників: теорія і практика: монографія. Суми. 2014. 254 с.
85. Семенов О.М., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія Суми, 2019. 211 с.
86. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів [монографія] Черкаси : Видавець Вовчок О. Ю., 2006. 328 с.
87. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / упор. О. Сидоренко, В. Чуба. Київ: Центр інновацій та розвитку, 2001. С. 214–231.
88. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. / М. Пентилюк та ін. ; за заг. ред. М. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2015. 319 с.
89. Створюємо презентації Power Point / упоряд. І. Скляр. Київ, 2005.
90. Степаненко О. К., Ланова Т. В., Матусевич Л. М. Сучасні методики вивчення української мови як іноземної. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. № 18. 2022. С. 73–77.
91. Стецюк Н. Інтегроване заняття-дослідження як перспектива творчого розвитку студентів. *Українська мова і література в школі*. 2007. № 4. С. 39–43.
92. Стинська В., Карпенко О. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. 2021. № 12 (44). С. 172–177.
93. Стинська В., Прокопів Л. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 145 – 150.
94. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*. 2020. Вип. 94. С. 321–326.
95. Стинська В., Ящишин З., Янків О., Стинський В. Використання цифрових освітніх платформ у процесі 170 підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. № 5–6 (191–192). С. 21–25.
96. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100–104.

97. Стинська В., Яцишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.
98. Текст у дослідницьких парадигмах: теорія і практика: колективна монографія / за заг. ред. О.М. Семеног. Суми, 2022. 247 с.
99. Формування культуромовної особистості фахівця в умовах неперервної освіти: монографія / за заг. ред. О. Семеног. Суми, 2020. 212 с.
100. Цінько С. Роль ТЗН і комп'ютерних технологій у розвитку професійно-творчого потенціалу майбутніх вчителів-словесників. *Українська мова і література в школі*. 2005. №1. С. 40–42.
101. Якимова Л.М. Методика викладання фахових дисциплін у ЗВО: опорний конспект лекцій у схемах і таблицях : навч. посібник. Чернівці:Технодрук, 2019. 177 с.
102. Rusyn H., Stynska V., Matsuk L., Korostelova Y., Stetsyk S. Efficiency of the project method in the development of professional competencies in future teachers. *Revista de la universidad del Zulia*. 3ª época. Año 12. № 35, 2021. P. 303–321.
103. Stynska V., Kondur O. Strategies of professional preparation of the competitive specialist in the conditions of information environment. *Contemporary technologies in the educational process: monografia*. Publishing House of Katowice School of Technology. 2020. С. 75–81

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

104. Електронний підручник з сучасної української мови. URL: <http://www.philolog.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
105. Наукова бібліотека УжНУ. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>
106. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
107. Нова мова. URL: <http://www.novamova.com.ua>
108. Нова українська школа: внутрішня система забезпечення якості освіти. URL: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/p osibniki](https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/p_osibniki)
109. НУШ. URL: <https://nus.org.ua/>
110. Репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
111. Сайт електронної бібліотеки «Україніка» НАН України. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/UA/elib.exe>
112. Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>
113. Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
114. Сайт УжНУ. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>
115. Семеног О.М. Електронний навчально-методичний комплекс «Словесник»: URL: <http://www.children.edu-ua.net>
116. Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?11=68
117. Українська мова. Енциклопедія. URL: <http://chtyvo.org.ua/authors/>
118. Український лінгвістичний портал. URL: <https://ulif.org.ua>
119. Урок української. URL: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
120. URL: <http://skripnikmarina.ucoz.ua> – онлайн-тести з української мови та літератури; довідники, кросворди, розробки уроків, презентації, аудіо- та відеоматеріали з української літератури тощо.
121. URL: http://www.parta.com.ua/ukr/school_program – конспекти уроків.
122. URL: <http://www.ukrmova.dn.ua> – українська мова та література. Методичні матеріали до уроків, олімпіад та конкурсів. Календарне планування, тематична атестація, атестація учителя, розробки уроків.